

Q&A Wet vereenvoudiging beslagvrije voet

8 december 2020

VNG Realisatie

Nassaulaan 12
2514 JS Den Haag

December 2020

Inhoud

Algemeen	3
Het proces	5
De berekening van de beslagvrije voet	9
De coördinerend deurwaarder.....	14
De positie van de inwoner	19
Applicatielandschap.....	21
De gemeente in de rol van derde-beslagene	24

Algemeen

Wat is de Wet vereenvoudiging beslagvrije voet?

De Wet vereenvoudiging beslagvrije voet (hierna Wvfv) wijzigt artikelen in het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering, de Invorderingswet 1990 en enkele andere wetten die betrekking hebben op het vaststellen van de beslagvrije voet. De wijziging beoogt een transparante en eenvoudig te controleren norm voor de berekening en vaststelling van de beslagvrije voet. De wet streeft naar transparantie voor zowel inwoners als schuldeisers.

De kern van de wet bestaat uit een vereenvoudigd model om de beslagvrije voet te berekenen, waarbij voor zover mogelijk gegevens uit de UWV Polisadministratie en de BRP door de beslagleggende partij worden gebruikt en dus niet meer – zoals in het huidige stelsel – hoeven worden opgevraagd bij de inwoner.

Daarnaast worden wijzigingen in het proces van beslaglegging aangebracht door de introductie van de rol van coördinerend deurwaarder en het toepassen van een vaste beslagvolgorde. Ook wordt de afloscapaciteit van de inwoner gewijzigd naar ten minste 5% van de bijstandsnorm.

Waarom wordt de Wet vereenvoudiging beslagvrije voet ingevoerd?

De wijziging is noodzakelijk omdat de beslagvrije voet onder de huidige wetgeving vaak te laag wordt vastgesteld. Het goed kunnen berekenen van de beslagvrije voet is erg afhankelijk van het veelvoud aan informatie die door de inwoner zelf moet worden aangeleverd. Bij het ontbreken van informatie kan de beslagvrije voet niet (goed) worden berekend. Een te lage beslagvrije voet heeft grote gevolgen omdat de inwoner in dat geval niet meer in de basale kosten van levensonderhoud kan voorzien. Dit heeft een groot schulden ophogend effect.

Wanneer is de Wet van toepassing?

De wet is van toepassing wanneer er executoriaal beslag wordt gelegd op een vordering tot periodieke betaling, zoals loon of een uitkering. Gemeenten kunnen in bij wet geregelde gevallen zonder tussenkomst van een rechter een dwangbevel opstellen die als executoriale titel geldt. Een dergelijk dwangbevel wordt overeenkomstig het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering ten uitvoer gelegd.

Met de wet worden ook andere vormen van incasso en invorderingsregimes geraakt.

Een bestuursorgaan dat besluit tot verrekening op basis van artikel 4:93 van de Algemene wet bestuursrecht, moet zich eveneens houden aan de hier beschreven regels met betrekking tot de vaststelling van de beslagvrije voet.

Wanneer treedt de Wet in werking?

Per 1 januari 2021 treedt de wet in werking.

Welke andere wetgeving houdt direct verband met de Wet?

1. Besluit beslagvrije voet;
2. Regeling beslagvrije voet;

Is het nodig om de gemeentelijke verordening en beleidsregels aan te passen?

In de [impactanalyse](#) en de [handreiking](#) over de Wvbbv staat aangegeven dat de verordening gemeentelijke belastingen en de gemeentelijke beleidsregels terugvordering en verhaal mogelijk aangepast moeten worden. De model-belastingverordeningen van de VNG bevatten geen bepalingen over de beslagvrije voet. Dit betekent dat wanneer de gemeente de modelverordening één op één heeft overgenomen, deze niet hoeft worden gewijzigd. De gemeentelijke beleidsregels zijn afgeleid van de beleidsregels van het Rijk, zoals opgenomen in de Leidraad Invordering 2008. Het ministerie van Financiën heeft laten weten dat zij de Leidraad Invordering 2008 pas wijzigen wanneer de wet in werking treedt. VNG volgt de lijn van het ministerie en wacht met het aanpassen van de gemeentelijke leidraad. Gemeenten doen er dan ook goed aan om te controleren of er lokaal is afgeweken van de modelverordening en de gemeentelijke beleidsregels en zo ja, in hoeverre het lokaal beleid overeenstemt met de Wvbbv.

Hoe ziet het overgangsrecht eruit?

De berekende beslagvrije voet voor beslagen die voor 1 januari 2021 zijn gelegd, blijven van toepassing. Beslagleggende partijen hebben 12 maanden de tijd om een nieuwe beslagvrije voet te berekenen voor beslagen die zijn gelegd onder de oude wetgeving. Uiteraard kunnen inwoners zelf wel altijd eerder verzoeken om een herberekening van hun beslagvrije voet.

Is er een overgangstermijn?

Ja, de overgangstermijn is een regeling voor gemeentelijke organisaties die op 1 januari 2021 de nieuwe wet nog niet volledig kunnen uitvoeren. Bijvoorbeeld omdat de koppeling met de centrale voorziening meer tijd kost en het gemeenteportal dit onvoldoende kan opvangen. De overgangstermijn maakt het mogelijk om tot uiterlijk 1-7-2021 de berekening van de BVV op de oude wijze uit te voeren, de andere aspecten van de wet blijven wel van toepassing. Meer vragen en antwoorden hierover vindt u in het hoofdstuk over de Overgangstermijn.

Waar kan ik meer informatie vinden over de Wet Vereenvoudiging beslagvrije voet?

Om gemeenten te ondersteunen bij de voorbereidingen voor de implementatie van de Wvbbv heeft de VNG verschillende documenten opgesteld die voortdurend worden bijgewerkt. Deze zijn te raadplegen op onze [website](#).

Hier vindt u onder andere:

- Een [informatievideo](#) over de Wvbbv;
- [Handreiking gemeentelijke invoering wet vereenvoudiging beslagvrije voet](#);
- [Handreiking techniekkeuze](#)
- Daarnaast kunt u samenvatting van (be)sprekuren over de Wet vereenvoudiging beslagvrije voet terugkijken op het [YouTube kanaal van VNG Realisatie](#).
- Het ministerie van SZW heeft in het gemeentenieuws ook informatie over de Wet vBVV opgenomen.

Waar kan ik terecht met vragen?

Vragen kunnen worden gesteld via schulden@vng.nl.

Het proces

Wat verandert er in het proces van beslagleggen?

Wanneer de gemeente overgaat tot loonvordering, loonbeslag of verrekening op grond van artikel 60 PW, dient de beslagvrije voet gerespecteerd te worden. Dit betekent dat de gemeente in die gevallen:

1. De beslagvrije voet dient vast te stellen met behulp van de generieke rekentool;
2. De beslagvolgorderegeling in acht dient te nemen;
3. De inwoner moet informeren over de toepasselijke beslagvrije voet, de gegevens waarop deze is gebaseerd en hoe deze is berekend plus de inwoner de mogelijkheid moet bieden om op basis van aan te leveren (aanvullende of afwijkende) informatie de beslagvrije voet hoger vast te stellen;
4. De beslagvrije voet periodiek (tenminste jaarlijks) opnieuw moet vaststellen.

Op welk moment in het proces bevaag ik de rekentool voor de berekening van de beslagvrije voet?

Het idee achter de vereenvoudiging van de beslagvrije voet is dat er zoveel mogelijk gebruik wordt gemaakt van reeds bekende informatie en dat de inwoner en inhoudingsplichtige minder worden bevaagd. Na het dwangbevel volgt er door de beslagleggende partij een bevraging via de rekentool (generieke ketenservices) voor de betreffende inwoner en de rekentool levert vervolgens informatie over de inkomstenverhoudingen uit de Polisadministratie (voorheen informatie inhoudingsplichtige) én indien van toepassing informatie uit de BRP (voorheen informatie inwoner) op basis waarvan de beslagvrije voet wordt berekend.

Hoe ziet het proces er straks uit?

Vanuit de rol van de gemeente als beslagleggende partij, zal het proces voor de beslagvrije voet er als volgt uit komen te zien:

1. Aanmaning na ontbreken betalen van de vordering;
2. Dwangbevel wanneer na verstrijken termijn nog niet betaald is;

Overgang tot dwanginvordering:

1. Bevragen rekentool voor het berekenen van de beslagvrije voet;
2. Melding loonbeslag aan inhoudingsplichtige met een kennisgeving van de (voorlopig vastgestelde) beslagvrije voet;
3. Informeren inwoner middels modelformulier;
4. Inwoner heeft 4 weken de tijd om de beslagvrije voet te controleren en te reageren wanneer deze niet juist is.

Wanneer de gemeente als enige beslag legt op een inkomensbestanddeel dan is de gemeente degene die de beslagvrije voet vaststelt. Bij samenloop van beslagen is het de coördinerend deurwaarder – in sommige gevallen is dat de gemeente – die de beslagvrije voet vaststelt.

Welke taken heeft de beslaglegger?

Iedere beslaglegger die beslag legt, is gehouden - uiterlijk bij de overbetekening van het beslag - de inwoner te informeren over de door hem vastgestelde beslagvrije voet, alsmede de gegevens op basis waarvan hij tot deze beslagvrije voet is gekomen. Ditzelfde geldt indien de beslagvrije voet

opnieuw wordt vastgesteld op basis van een herberekening. Concreet houdt dit in dat de beslaglegger bij de inwoner aangeeft:

- Welke leefsituatie volgens hem van toepassing is en waarop hij dit baseert;
- Wat op basis van de Polisadministratie de vastgestelde hoogte van het belastbaar inkomen is;
- Het eventueel in mindering gebrachte netto-inkomen van de schuldenaar en/of van diens partner.

Welke taken heeft de inwoner na ontvangst van de mededeling van de beslagvrije voet?

De inwoner heeft vier weken de tijd om de beslaglegger op eventuele onjuistheden in de door hem gehanteerde gegevens te wijzen. De inwoner heeft in beginsel dus een controlerende taak in plaats van een informatieverstrekken taak.

Welke taken heeft de inhoudingsplichtige?

De inhoudingsplichtige blijft verplicht elke beslaglegger desgevraagd in te lichten omtrent andere beslagen, de namen en gekozen woonplaatsen van de andere beslagleggers en het beloop van hun vorderingen.

Voor welke andere medewerkers binnen de gemeente heeft de Wet gevolgen?

De Wet heeft ook (procesmatige) gevolgen voor andere rollen binnen de gemeente.

1. De gemeente als inhoudingsplichtige

De gemeente in de rol van inhoudingsplichtige wordt niet ontlast door de komst van de Wet. De inhoudingsplichtige dient nog steeds gegevens te verstrekken aan de beslaglegger en de door de beslaglegger vastgestelde beslagvrije voet te hanteren. Bij samenloop van beslagen dient de inhoudingsplichtige nog steeds desgevraagd ieder van de beslagleggers in te lichten over de andere beslagen en het beloop van de vorderingen. Wel wordt het voor de inhoudingsplichtige door de komst van de coördinerend deurwaarder bij samenloop van beslag wel duidelijker welke beslagvrije voet gehanteerd dient te worden, namelijk die van de Coördinerend Deurwaarder.

2. De gemeente als schuldhulpverlener

In de wet zelf zijn geen bepalingen opgenomen die betrekking hebben op de schuldhulpverlener. Wel dient de schuldhulpverlener op grond van artikel 4a, vierde lid, van de wijziging van de Wgs (inwerkingtreding op 1 januari 2021) de beslagvrije voet te gebruiken bij het opstellen van het plan van aanpak. Gezien de hulpverlenende rol die de schuldhulpverlener heeft, raden wij aan om de schuldhulpverlener actief te informeren over de wetswijziging. Met name de bepalingen die wijzigingen teweegbrengen op de rol en de taken van de inwoner, zullen voor de schuldhulpverlener relevant zijn.

Wat houdt de vaste beslagvolgorde in?

De wetgever heeft een beslagvolgorde geïntroduceerd om beslag op periodiek inkomen zo veel mogelijk te centraliseren bij één inkomensbron. De beslagvolgorde ziet er als volgt uit:

1. Uitkeringen op grond van de PW;
2. Uitkeringen op grond van overige socialezekerheidswetten, kinderbijslag uitgezonderd;
3. Uitkeringen of buitengewone pensioenen op grond van een wettelijke regeling voor oorlogsgetroffenen;

4. Bezoldiging als bedoeld in artikel 115 van de Ambtenarenwet;
5. Loon;
6. Uitkeringen uit levens-, invaliditeits-, ongevallen- of ziekengelduitkering;
7. Pensioen en lijfrente;
8. Inkomensbelasting uit een voorlopige teruggaaf;
9. Uitkeringen tot levensonderhoud krachtens boek 1 BW;
10. Een tegemoetkoming als bedoeld in artikel 2, eerste lid, onderdeel h, van de Awir (kinderopvangtoeslag uitgezonderd).

De beslagvolgorde is niet absoluut. Er zijn uitzonderingen mogelijk, bijvoorbeeld wanneer de gehele vordering voldaan wordt door een enkel beslag onder één derde die later in de rang is opgenomen.

Op welke wijze wordt de beslagvrije voet vastgesteld?

Met de Wvbbv verandert de wijze waarop de beslagvrije voet moet worden bepaald. Dit heeft in het bijzonder gevolgen voor de rol van beslagleggende partij. Bij het vaststellen van de beslagvrije voet moet de beslagleggende partij gebruik maken van een rekentool zodat de berekening van de beslagvrije voet op een uniforme wijze wordt gedaan. Deze rekentool maakt gebruik van gegevens uit de BPR en Polisadministratie en past de rekenregels toe.

De beslagleggende partij hoeft de gegevens voor de beslagvrije voet niet meer zelf te verzamelen (op te vragen bij inwoner en inhoudingsplichtige) en hoeft de beslagvrije voet niet meer zelf te berekenen. De beslagleggende partij kan de beslagvrije voet ophalen via zijn huidige applicatie (indien men de system-to-system oplossing gebruikt) of door in te loggen op een generiek webportaal.

Op welke wijze wordt de inwoner geïnformeerd?

De rol van de inwoner gaat veranderen: van een informerende inwoner naar een controlerende inwoner. De inwoner moet worden geïnformeerd over de toepasselijke beslagvrije voet, de gegevens waarop deze is gebaseerd en hoe deze is berekend. Ook dient de inwoner de mogelijkheid te krijgen om op basis van aan te leveren aanvullende en/of actuelere informatie de beslagvrije voet hoger vast te stellen.

Alle partijen moeten de beslagvrije voet op uniforme wijze communiceren aan de inwoner. Daarom is in een ministeriële regeling bepaald hoe de mededeling aan de inwoner eruit moet zien.

Vervolgens is een modelmededeling opgesteld die u dient te gebruiken. De modelmededeling moet worden toegelicht met een begeleidende brief. De VNG heeft een format ontwikkeld voor deze brief. De brief is opgesteld in B1 taalniveau en aangevuld met een tekening over de opbouw van de beslagvrije voet. U vindt de format begeleidende brief op onze website.

Wanneer wordt de inwoner geïnformeerd?

De beslagvrije voet wordt via de modelmededeling schriftelijk meegedeeld aan de inwoner ten tijde van het betekenen van het beslagexploot. De beslaglegger communiceert de beslagvrije voet onder het voorbehoud dat er nog geen eerder beslag ligt en onder het voorbehoud dat de gebruikte gegevens voor de berekening correct zijn. Het ligt immers voor de hand dat een eerdere beslaglegger in veel gevallen de coördinerend deurwaarder zal zijn en dus de beslagvrije voet heeft vastgesteld. Indien er door meerdere beslagleggers beslag is gelegd op een inkomensbron zal één van de beslagleggers een coördinerende rol vervullen: het coördinerend deurwaarderschap. Deze coördinerend deurwaarder stelt de definitieve beslagvrije voet vast.

Kan de gemeente ervanuit gaan dat de beslagvrije voet met de nieuwe wet altijd juist wordt vastgesteld?

De beslagvrije voet wordt berekend aan de hand van de gegevens in de UWV Polisadministratie en de BRP. Het kan zijn dat de Polisadministratie niet actueel genoeg is of dat inkomensstromen niet zichtbaar zijn via de Polisadministratie (bijvoorbeeld bij zelfstandigen). In dat geval zal de inwoner zelf de meest actuele gegevens aan moeten dragen om de voorlopig vastgestelde beslagvrije voet te laten wijzigen. Daarnaast houdt de berekening geen rekening met verrekening of beslag (op andere inkomensbronnen). Deze typen verrekeningen en beslagen hebben echter wel invloed op de afloscapaciteit van de inwoner. Gegevens over verrekening of beslag op een ander inkomensdeel zullen dus ook vanuit de controlerende inwoner moeten worden aangedragen.

Wat als de inwoner andere gegevens aandraagt?

De inwoner heeft een termijn van vier weken om de beslaglegger op eventuele onjuistheden in de door hem gehanteerde gegevens te wijzen. Blijken bepaalde gegevens onjuist te zijn en meldt de inwoner dit binnen de genoemde vier weken, dan moet hier – voor zover dit een hogere beslagvrije voet tot gevolg heeft – vanaf datum beslaglegging rekening mee worden gehouden.

Het kan zijn dat de inwoner onjuistheden pas na afloop van de genoemde vier weken termijn meldt, in die situatie hoeft de deurwaarder hier dan pas vanaf de datum van die melding rekening mee te houden.

De berekening van de beslagvrije voet

Hoe wordt de beslagvrije voet berekend?

De beslagvrije voet bestaat in basis uit 95% van de voor betrokkene geldende bijstandsnorm. De beslagvrije voet wordt in beginsel berekend aan de hand van twee factoren: de leefsituatie en de hoogte van het inkomen. Deze twee componenten hoeven niet meer te worden uitgevraagd bij de inwoner zelf, maar worden opgehaald uit reeds bestaande registraties.

Voor wat betreft de leefsituatie geldt het volgende:

- Er worden vier leefsituaties onderscheiden, namelijk alleenstaande, alleenstaande met een of meer kinderen, gehuwden zonder kinderen en gehuwden met kinderen. De kostendelersnorm is hier niet in meegenomen omdat dit alleen op basis van informatie van de inwoner kan worden vastgesteld;
- De gegevens die de leefsituatie bepalen, worden opgehaald uit de BRP.

Voor wat betreft het inkomen geldt het volgende:

- Er wordt uitgegaan van het belastbaar inkomen;
- Het inkomen wordt opgehaald uit de UWV Polisadministratie;
- Op basis van het belastbaar inkomen kan een reële inschatting worden gemaakt van het mogelijke recht op toeslagen van de inwoner en daarmee ook de hoogte van de eventuele compensatiekop in de automatische berekening van de beslagvrije voet worden bepaald.

Zijn er factoren die de uitkomst van de beslagvrije voet kunnen verlagen?

Ja, er zijn factoren die de beslagvrije voet kunnen verlagen. Deze dienen in deze volgorde te worden toegepast:

1. De beslagvrije voet wordt verlaagd met het onbeslagen netto-inkomen van de partner tot ten hoogste de helft van de beslagvrije voet;
2. Het onbeslagen netto-inkomen van de inwoner; Het onbeslagen inkomen is het inkomen dat niet onder beslag ligt en waar de inwoner dus vrij beschikking over heeft;
3. De vergoeding voor het privégebruik van een vervoermiddel.

Zijn er factoren die de beslagvrije voet kunnen verhogen?

Ja, twee factoren kunnen de beslagvrije voet op verzoek van de inwoner (tijdelijk) verhogen:

1. Wanneer de inwoner verzoekt om verhoging doordat hij hogere woonkosten heeft; Dit is het geval wanneer de woonkosten 10% hoger zijn dan de maximaal voor huurtoeslag in aanmerking komende huur. De eerste 10% komt voor eigen rekening van de inwoner. De verhoging van de beslagvrije voet is gemaximeerd op een duur van 6 maanden;
2. De inwoner kan een beroep doen op de hardheidsclausule indien onverkorte toepassing van de regelgeving tot een kennelijk onevenredige hardheid leidt als gevolg van een omstandigheid waarmee geen rekening is gehouden bij de vaststelling van de beslagvrije voet.

Wanneer moet de beslagvrije voet worden herberekend?

De beslagvrije voet moet ten minste jaarlijks worden herberekend. Daarnaast kan de beslagleggende partij de beslagvrije voet opnieuw berekenen indien de beslaglegger bekend raakt met feiten of omstandigheden die van invloed kunnen zijn op de hoogte van de beslagvrije voet. Dit kan een signaal zijn van de inwoner maar ook van derden.

Bij samenloop van beslagen op dezelfde inkomensbron is de coördinerend deurwaarder de aangewezen persoon om de beslagvrije voet te herberekenen en opnieuw vast te stellen.

Verandert de afloscapaciteit door de wet?

Ja. In beginsel is onder de huidige wet de beslagvrije voet 90% van de bijstandsnorm. Door bijvoorbeeld de toepassing van de kostendelersnorm of andere zaken kan het voorkomen dat de beslagvrije voet voor inkomens onder en rond de bijstandsnorm hoger is dan de bijstand zelf. Inwoners hebben in dat geval geen enkele afloscapaciteit. De wetswijziging brengt hier verandering in. De wet regelt dat altijd ten minste 5% van het netto-inkomen ingezet dient te worden voor de aflossing van schulden. Dit heeft tot gevolg dat een bepaalde groep inwoners (in de praktijk met name bijstandsgerechtigden die onder de kostendelersnorm vallen) na 1 januari 2021 wel dienen te gaan aflossen na beslag, terwijl zij onder de huidige wet geen afloscapaciteit hebben.

Verandert de beslagvrije voet voor personen geen vaste woon- of verblijfplaats in Nederland hebben?

De wetswijziging heeft gevolgen voor de beslagvrije voet voor inwoners die geen vaste woon- of verblijfplaats in Nederland hebben. Binnen deze groep worden drie subgroepen onderscheiden, namelijk:

1. Inwoners die als 'vertrokken onbekend waarheen' geregistreerd staan en van wie geen woon- of verblijfplaats bekend is;
2. Inwoners met alleen een briefadres;
3. Inwoners met een vaste woon- of verblijfplaats buiten Nederland.

In beginsel wordt met de wetswijziging voor deze drie groepen de laagst mogelijke beslagvrije voet gehanteerd, namelijk 47,5% van de voor gehuwden geldende bijstandsnorm. Indien het van de schuldenaar bekende netto-inkomen lager is dan 50% van de bijstandsnorm voor gehuwden, wordt een beslagvrije voet van 95% van het netto-inkomen gehanteerd.

Verandert de beslagvrije voet voor personen die in een inrichting verblijven?

De Wvbw heeft voor een aantal groepen een afwijkende berekening van de beslagvrije voet. Voor personen die in een inrichting verblijven wordt aansluiting gezocht bij de berekening zoals deze ook in de huidige regeling geldt (475d, lid 3 Rv). Dit betekent dat de beslagvrije voet voor deze personen de prijs is die verschuldigd is voor verzorging dan wel verpleging, verhoogd met tweederde van de bijstandsnorm, genoemd in artikel 23, eerste lid, Participatiewet en het bedrag, genoemd in artikel 23, tweede lid, Participatiewet.

Moet de gemeente als beslagleggende partij door de komst van de coördinerend deurwaarder andere beslagleggers nu nog op de hoogte brengen van het beslag?

Ja. Op grond van artikel 478, zesde lid, Rv zijn beslagleggende partijen verplicht de andere beslagleggers op, zodra dit mogelijk is, van het door hem gelegde beslag op de hoogte te brengen. De introductie van het coördinerend deurwaarderschap verandert dus niets aan het feit dat deurwaarders van elkaars beslag op de hoogte gesteld moeten worden.

De afspraken over communicatie zijn vastgesteld in het [afsprakenkader](#). Wanneer bekend is dat er sprake is van samenloop van beslag (op basis van de derde-verklaring) vervult een van de

beslagleggende partijen het coördinerend deurwaarderschap (CDW). De CDW stelt de derde en de inwoner op de hoogte van het feit dat hij de CDW is.

De gemeente kan - indien dit niet bekend is - de CDW achterhalen via de derde. Hierna kan de gemeente haar vordering indienen bij de CDW voor verdeling. Dit is alleen zinvol wanneer de CDW ook verdeeld. Ook hier zijn de afspraken voor vastgelegd in het [afsprakenkader](#).

NB: De komst van het verbrede beslagregister zal vermoedelijk wel een positieve verandering teweegbrengen en deze administratieve lasten verminderen.

Hoe verhoudt de beslagvrije voet zich tot het verrekenen en beslag leggen op uitkeringen sociale zekerheid?

Gemeenten zijn bevoegd – en in bepaalde gevallen verplicht - om bestuurlijke boetes of terugvordering van te veel verstrekte bijstand te verrekenen met de lopende bijstandsuitkering. Wanneer er geen lopende bijstandsuitkering aanwezig is waarop verrekend kan worden, kan de gemeente op grond van de Participatiewet een dwangbevel uitvaardigen en beslag leggen bij een derde.

Wanneer de gemeente beslag legt, is er sprake van **het vaststellen** van de beslagvrije voet op grond van artikel 475d Rv. Voor de vaststelling van de BVV moet de rekentool worden gebruikt. Vervolgens moet de BVV met een modelmededeling en begeleidende brief worden gecommuniceerd naar de inwoner. Daarnaast kan er bij beslaglegging sprake zijn van samenloop van beslag. In dat geval zal één van de beslagleggers als coördinerend deurwaarder optreden.

Bij verrekening dient de gemeente ook rekening te houden met de beslagvrije voet, op grond van artikel 4:93 Awb. De gemeente dient de beslagvrije voet dus **toe te passen**.

Als gevolg hiervan:

- Hoeft de rekentool niet te worden gebruikt. Bijstandsgerechtigden moeten in beginsel 5% van hun uitkering inzetten voor de aflossing van hun schulden;
- Hoeft de beslagvrije voet niet te worden gecommuniceerd met een modelmededeling en begeleidende brief. Wel is het van belang om bij de inwoner te informeren of er sprake is van beslag of verrekening op andere inkomensonderdelen of toeslagen;
- Kan er geen sprake zijn van samenloop van beslag op één inkomensbron, omdat verrekening altijd voor beslag gaat. Daardoor is er dus ook geen coördinerend deurwaarder;
- Hoeft de BVV officieel niet jaarlijks herberekend te worden.

Hoe wordt in de nieuwe berekening omgegaan met de zorgtoeslag, de kosten voor de zorgverzekering en de bronheffing (bestuursrechtelijk premie)?

De premie van de zorgverzekering maakt geen onderdeel uit van de nieuwe rekenregels. De zorgtoeslag heeft (net als de huurtoeslag en het kindgebondenbudget) wel een plek in de berekening, namelijk in de compensatiekop. De hoogte van de toeslagen wordt automatisch berekend op basis van het inkomen uit de Polisadministratie en verwerkt in de beslagvrije voet. Daar hoeft u zelf dus niets voor doen.

Het CAK mag de bestuursrechtelijke premie (bronheffing) direct door de derde-beslagene laten inhouden en afdragen (Zvw, artikel 18f). Deze bronheffing ging voor op de afdracht aan de

beslaglegger. Om te voorkomen dat de beslaglegger hierdoor minder afdracht krijgt was in de rekenregels van de Wvbbv opgenomen dat de BVV werd verlaagd met de bronheffing. De beslaglegger moet de BVV vaststellen, maar is voor informatie over de (eventuele) bronheffing echter afhankelijk van informatie van de derde-beslagene of de inwoner. Wanneer er sprake is van bronheffing zou de beslaglegger de BVV dus ook weer moeten aanpassen. Dit is erg omslachtig. Daarom is besloten om de afdracht aan de beslaglegger voor te laten gaan op de bronheffing. De derde-beslagene draagt dus eerst af aan de beslaglegger en vervolgens pas aan het CAK. Op deze manier hoeft de bronheffing niet meer meegenomen te worden in de berekening van de BVV. Deze wijziging is opgenomen in de verzamelwet SZW 2021 (onderdeel 17), en gaat, net als de Wvbbv, op 1-1-2021 in.

Is het mogelijk om de leningen in het kader van leenbijstand om te zetten in een terugvordering wanneer er een extern beslag binnenkomt? Loonbeslag heeft namelijk voorrang op de aflossing van leenbijstand, maar als we de leenbijstand omzetten in een terugvordering kan dit wel voorrang krijgen.

De gemeente kan leenbijstand alleen omzetten in een terugvordering wanneer de verplichtingen die voortvloeien uit de lening niet zijn nagekomen (58 lid 2 onderdeel b Pw). Pas als er sprake is van niet nagekomen verplichtingen mag de leenbijstand teruggevorderd worden en kan de gemeente invorderen via een (bevoorrecht) dwangbevel (artikel 60 Pw uitvaardigen).

Wat houdt de overgangstermijn precies in?

De overgangstermijn is een regeling voor gemeentelijke organisaties die op 1 januari de nieuwe wet nog niet volledig kunnen uitvoeren. Bijvoorbeeld omdat de koppeling met de centrale voorziening meer tijd kost en het gemeenteportal dit onvoldoende kan opvangen. Deze organisaties krijgen tot uiterlijk 1-7-2021 de mogelijkheid om de beslagvrije voet te berekenen op basis van de huidige regelgeving. De overgangstermijn geldt dus alleen voor de berekening van de beslagvrije voet en niet voor de andere onderdelen uit de wet, zoals de vaste beslagvolgorde, het coördinerend deurwaarderschap en het recht op herberekening van de BVV.

Wanneer u met inwoners communiceert over hun beslagvrije voet moet u vermelden dat u gebruik maakt van de overgangstermijn. Inwoners mogen ook tijdens de duur van de overgangstermijn verzoeken om een herberekening van hun beslagvrije voet conform de nieuwe Wet. In dat geval wordt de BVV vastgesteld conform de nieuwe rekenregels.

Beslagen die tijdens de overgangstermijn op de oude wijze zijn berekend dienen (net als de beslagen van voor 1-1-2021) voor 31-12-2021 herberekend te worden conform de nieuwe wet.

Kan de overgangstermijn voor een bepaalde afdeling van de gemeente gelden?

Ja, op het aanvraagformulier kon aangegeven worden voor welk organisatieonderdeel de regeling werd aangevraagd.

Geldt de overgangstermijn ook voor andere beslagleggende organisaties en gerechtsdeurwaarders?

Nee, de overgangstermijn geldt alleen voor gemeenten, gemeentelijke organisaties en waterschappen.

Mag ik, als we de overgangstermijn hanteren, al wel voor doelgroepen een nieuwe berekening van de BVV uitvoeren?

Nee de overgangstermijn geldt tot de einddatum die is aangegeven op het formulier (maar uiterlijk tot 1-7-2021). Gedurende de periode dat u gebruik maakt van de regeling van de overgangstermijn wordt de beslagvrije voet voor iedereen conform de oude berekening vastgesteld.

Hoe weet ik welke organisaties er gebruik maken van de overgangstermijn?

Dit wordt gepubliceerd in de Staatscourant op www.officielebekendmakingen.nl

De coördinerend deurwaarder

Wat is een coördinerend deurwaarder?

De coördinerend deurwaarder is het aanspreekpunt voor zowel de inhoudingsplichtige(n) als de inwoner wanneer het gaat om de beslagvrije voet.

Wanneer ben je de coördinerend deurwaarder?

Alleen bij een samenloop van beslagen op dezelfde inkomensbron – dus bij dezelfde inhoudingsplichtige – speelt de rol van coördinerend deurwaarder.

Kan de gemeente ook coördinerend deurwaarder zijn?

Ja het kan zijn dat de gemeente de coördinerend deurwaarder is. Dit zal het geval zijn wanneer de gemeente het oudste beslag heeft gelegd en de opvolgend beslaglegger beslag legt voor een vordering met lagere preferentie of wanneer er vereenvoudigd derdenbeslag wordt gelegd voor een vordering met een gelijke preferentie.

In de praktijk zijn een aantal gevallen te onderscheiden:

1. Wanneer de gemeente vóór een concurrente vordering van een gerechtsdeurwaarder een executoriaal beslag heeft gelegd voor een preferente vordering.
Bijvoorbeeld wanneer de gemeente een loonbeslag heeft gelegd voor een preferente vordering van een ex-bijstandsgerechtigde op grond van artikel 60, zevende lid, Participatiewet en er na het beslag van de gemeente nog een beslag wordt gelegd door een gerechtsdeurwaarder voor een concurrente vordering. In dit geval is de gemeente de coördinerend deurwaarder. Dit betekent dus dat de gemeente de beslagvrije voet vaststelt en communiceert, de inning op zich neemt en moet verdelen. Verdelen speelt in deze echter in principe in de praktijk niet, omdat de gemeente door de preferentie van de vordering de gehele afloscapaciteit tot zich kan nemen.
2. Wanneer de gemeente beslag heeft gelegd voor een preferente vordering en er na de gemeente een andere beslaglegger beslag legt voor een preferente vordering. In dit geval geldt dat degene met het oudste executoriale recht, de coördinerend deurwaarder is.
Bijvoorbeeld wanneer zowel de gemeente als het UWV voor een preferente vordering beslag heeft gelegd, maar de gemeente als eerste beslaglegger kan worden aangemerkt. In dit geval is de gemeente de coördinerend deurwaarder, die de opbrengst naar evenredigheid moet verdelen en moet bijhouden wanneer de vorderingen volledig zijn afgelost.
3. Wanneer de gemeente beslag het oudste beslag heeft gelegd voor een concurrente vordering en de opvolgend beslaglegger is geen gerechtsdeurwaarder en heeft ook een concurrente vordering.
Bijvoorbeeld wanneer de gemeente beslag heeft gelegd voor een belastingvordering (concurrent) en de belastingdienst legt na de gemeente beslag voor een concurrente vordering.

Wanneer is de gemeente niet de coördinerend deurwaarder?

De gemeente is niet de coördinerend deurwaarder wanneer zij niet het oudste executoriale beslag heeft gelegd of wanneer de gemeente wel het oudste executoriale beslag heeft gelegd voor een concurrente vordering en de opvolgend beslaglegger een gerechtsdeurwaarder is. Dit zal in de volgende situaties gelden:

1. De gemeente heeft wel het oudste executoriale beslag, maar voor een concurrente vordering. Een gerechtsdeurwaarder die opvolgend beslag legt voor een vordering met een hogere of gelijke preferentie zal het coördinerend deurwaarderschap overnemen;
2. De gemeente legt beslag na een ander. De beslaglegger met het oudste executoriale beslag zal in de meeste gevallen de coördinerend deurwaarder zijn.

Voorbeeld: Gemeente X legt vereenvoudigd derdenbeslag voor een concurrente vordering, opvolgend legt een gerechtsdeurwaarder beslag voor een concurrente vordering en de laatste (vereenvoudigd) derdenbeslaglegger is gemeente Y voor een preferente vordering.

De gerechtsdeurwaarder is in dit geval de coördinerend deurwaarder, ondanks dat de gemeente X het oudste executoriale beslag heeft. Dit betekent dat bij verdeling de gerechtsdeurwaarder wel verdeelkosten in rekening mag brengen, ondanks dat de gemeente Y door de preferentie van de vordering de gehele afloscapaciteit toe zal komen.

Wanneer weet ik of de gemeente coördinerend deurwaarder is?

Aan de hand van de derden-verklaring is af te leiden of er sprake is van samenloop en zo ja, wie kan worden aangemerkt als CDW. Meestal is bij het versturen van de modelmededeling dan ook nog niet bekend of er sprake is van samenloop. Om die reden is in de modelmededeling een voorbehoud opgenomen omtrent de daar vastgestelde beslagvrije voet. Wanneer blijkt dat er sprake is van samenloop is immers de CDW degene die de beslagvrije voet vaststelt.

Wat zijn de taken van de coördinerend deurwaarder?

De coördinerend deurwaarder is degene die bij samenloop van beslagen de beslagvrije voet vaststelt en alle daarmee samenhangende taken, zoals de jaarlijkse herberekening. Tevens is hij degene die int en verdeelt. In overzicht zijn de taken van de coördinerend deurwaarder:

1. Het berekenen van de beslagvrije voet;
2. Het communiceren van de beslagvrije voet;
3. Het eventueel herrekenen en aanpassen van de beslagvrije voet;
4. Het vaststellen van de beslagvrije voet;
5. Het innen van de opbrengst;
6. Eventueel het verdelen van de opbrengst;
7. Aanspreekpunt voor zowel de inwoner, inhoudingsplichtige(n) en andere beslagleggers voor wat betreft de beslagvrije voet.

Hoe komt de gemeente te weten wie de coördinerend deurwaarder is?

Het ontbreken van het verbrede beslagregister heeft gevolgen voor de praktijk en de effectiviteit van het coördinerend deurwaarderschap. Het coördinerend deurwaarderschap kan immers pas in volle breedte worden uitgevoerd als de verbrede van het beslagregister is gerealiseerd.

Zonder verbreed beslagregister is de derde-beslagene degene bij wie informatie kan worden achterhaald over andere lopende beslagen op de inkomensbron.

Moet de gemeente verdelen wanneer er sprake is van samenloop?

Gemeenten hoeven de afloscapaciteit in beginsel alleen te verdelen wanneer de gemeente is aan te merken als coördinerend deurwaarder en er sprake is van meerdere vorderingen van gelijke rang. In de praktijk zal deze situatie niet vaak voorkomen. Mocht deze uitzonderlijke situatie zich toch voordoen, bepaalt artikel 7 van het afsprakenkader dat wanneer er sprake is van een samenloop met de in artikel 7 genoemde partijen, de gemeente niet hoeft te verdelen. De gehele afloscapaciteit zal worden ingezet voor de gemeentelijke vordering.

Is er een overdracht wanneer de vordering van de coördinerend deurwaarder is voldaan en de opvolgend beslaglegger coördinerend deurwaarder wordt?

De wetwijziging biedt de mogelijkheid – geen verplichting – tot een warme overdracht tussen opvolgend coördinerend deurwaarders. Het is dus mogelijk om de beslagvrije voet en de gegevens waarop deze is gebaseerd, over te dragen aan de opvolgend beslaglegger/coördinerend deurwaarder.

NB: in de concept wetgeving omtrent het verbreden van het beslagregister is wel een verplichting tot een warme overdracht opgenomen. Onduidelijk is wanneer deze wetgeving in werking treedt en of deze warme overdrachtsbepaling ook in de definitieve wettekst zal worden opgenomen.

Hoe houd ik overzicht op andere vorderende partijen zolang de verbreding van het beslagregister nog niet is gerealiseerd?

Tot de verbreding van het beslagregister is gerealiseerd, hebben de KBvG (gerechtsdeurwaarders), de belastingdienst, LBIO, SVB, UWV, CJIB en de VNG onderling tijdelijke afspraken gemaakt om het proces rondom de coördinerend deurwaarder te ondersteunen. Deze afspraken over onder andere de verdeling en de communicatie richting de derde en de inwoner zijn vastgelegd in een afsprakenkader. Het afsprakenkader is te raadplegen via [onze website](#).

Moeten verrekeningen straks ook gemeld worden in het beslagregister?

De wetgeving die ten grondslag ligt aan de verbreding van het beslagregister is nog in concept. In het concept is opgenomen dat verrekening (op grond van sociale zekerheidswetgeving, maar ook bij bijvoorbeeld toeslagen) moet worden opgenomen in het register, zodat andere partijen hun incasso-activiteiten daarop kunnen afstemmen (opportuniteit afwegen).

Hoe weet ik of er sprake is van samenloop van beslag?

Zolang er nog geen verbreed beslagregister is, heeft de derde-beslagene een centrale rol in de communicatie omtrent samenloop en het bepalen aan wie de afdracht toekomt. Via de derden-verklaring informeert de derde-beslagene de beslagleggende partij over reeds lopende beslagen.

Wat gebeurt er als wij verrekenen op een P-wet uitkering en er wordt beslag gelegd door een deurwaarder met een preferente vordering?

In dit geval geldt dat bij de verrekening op de uitkering een afloscapaciteit wordt gehanteerd van 5% op de uitkering. Verrekenen heeft voorrang op beslagleggen (op basis van art 4:93 Awb). In de

praktijk zal dit betekenen dat er geen verdere afloscapaciteit beschikbaar is voor de preferente vordering van de gerechtsdeurwaarder tot het bedrag van verrekening is ingelost.

Vanaf 1 januari 2021 gaat de inning bij samenloop tussen gemeenten met een preferente vordering en een gerechtsdeurwaarder met een concurrente vordering niet meer standaard over naar de gerechtsdeurwaarder. Hoe kunnen we zo snel mogelijk de kosten van inning voor de gemeente en de inwoner verlagen?

Tot 1 januari 2021 geldt bij samenloop van beslag tussen gemeenten met een preferente vordering en een gerechtsdeurwaarder met een concurrente vordering de gerechtsdeurwaarder de inning en verdeling op zich neemt, de zogenaamde u-bocht. De u-bocht is een onwenselijke situatie, omdat deze enkel kostenverhogend werkt. De derde-beslagene zal immers af gaan dragen aan de gerechtsdeurwaarder en deze zal de afloscapaciteit – min de kosten voor inning en verdeling – doorstorten aan de gemeente. De Wv bv v brengt voor een klein onderdeel een positieve verandering t.a.v. de u-bocht: wanneer de preferente schuldeiser met een vereenvoudigd derdenbeslag als eerste beslag legt, dan blijft de preferent de innende beslaglegger. Voor lopende beslagen waarbij de U-bocht van toepassing is, geldt dat het aan de beslagleggende partijen onderling is om af te stemmen of en zo ja, hoe en per welke datum de betaalrichting dient te wijzigen.

Wij zijn een kleine gemeente. Is het zinvol om de beslaglegging bij een GDW te beleggen? Wij zien op tegen de rol van coördinerend deurwaarder.'

Er is pas sprake van het uitvoeren van de rol van coördinerend deurwaarder (CDW) wanneer er samenloop is van beslag op één inkomensverhouding (bijvoorbeeld uitkering of salaris). Wanneer gemeenten verrekenen op een lopende uitkering, speelt het CDW-schap niet. Verrekenen gaat namelijk voor beslag dus in dat geval is er geen samenloop mogelijk.

De taken van de CDW bestaan uit het vaststellen van de BVV, het innen van de gelden, het zorgdragen voor de communicatie naar de inwoner en de derde en - indien van toepassing – het verdelen van de gelden. Dit lijkt een omvangrijk takenpakket, maar dat valt in de praktijk reuze mee want:

- Er is alleen sprake van het verdelen van de gelden wanneer er meerdere gelijkwaardige vorderingen zijn. De gemeente heeft de meeste kans om CDW te worden wanneer zij beslag legt voor een vordering in het sociaal domein. Dit is een preferente vordering en dit betekent dat de gehele afloscapaciteit in beginsel toekomt aan de preferent. Wanneer er opvolgend bijvoorbeeld een deurwaarder zich meldt met een concurrente vordering, verandert dit niks aan de afloscapaciteit. Formeel verdeelt de gemeente wel, want 100% van de afloscapaciteit komt toe aan de gemeente en 0% komt toe aan de gerechtsdeurwaarder. Wanneer er meerdere preferente vorderingen zijn en de andere partijen zijn ook bestuursorganen die zelf beslag kunnen leggen door een dwangbevel, kan de gemeente verwijzen naar afspraak 7 van het afsprakenkader. In [het afsprakenkader](#) is opgenomen dat in die gevallen niet verdeeld hoeft te worden;
- Het is niet verplicht als CDW om het CDW-schap of de inning over te dragen aan de opvolgend beslaglegger wanneer de eigen vordering is voldaan, ook wel een warme overdracht genoemd;

- Wanneer de gemeente de rol van CDW vervult heeft dit gunstige effecten op de kosten. Immers gerechtsdeurwaarders zullen zowel inning- als verdeelkosten in rekening brengen. Deze worden doorberekend aan de inwoner. Dit heeft een schulden verhogend effect: de afloscapaciteit zal door de kosten lager worden en de inwoner is langer bezig met het afbetalen van de vordering;
- Wanneer de gemeente de rol van CDW vervult en merkt dat er meerdere beslagleggers zijn, kan de gemeente als CDW contact opnemen met de inwoner en hem of haar wijzen op het schuldhulpverleningsaanbod van de gemeente.

Kortom, de rol en de taken van de CDW zullen in de praktijk meevallen en bieden voor gemeenten een mooie kans om de kosten voor de inwoner laag te houden.

De positie van de inwoner

Krijgt de inwoner ook toegang tot de rekentool?

In de memorie van toelichting bij de Wvbbv wordt aangegeven dat de rekentool toegankelijk zal zijn voor de inwoner zodat het voor hem mogelijk is om de gehanteerde beslagvrije voet te controleren. De rekentool voor inwoners is beschikbaar via www.uwbbslagvrijevoet.nl. Anders dan in het gemeenteportal worden in het burgerportal worden geen bronnen geraadpleegd en gegevens getoond. Alle gegevens dienen door de burger te worden ingevuld.

Krijgt de inwoner nu nog maar één beslagvrije voet gecommuniceerd?

Nee, zolang het verbreed beslagregister ontbreekt zal elke beslaglegger de door hem vastgestelde beslagvrije voet richting de inwoner (onder voorbehoud) communiceren.

Kan de situatie nog voorkomen dat er verschillende beslagvrije voeten worden vastgesteld?

Ja in een uitzonderlijke situatie is dit theoretisch mogelijk. De coördinerend deurwaarder geldt per inkomensbron. Door de verplichte beslagvolgorde wordt het beslag zoveel mogelijk op één inkomensbron gecentreerd. In uitzonderlijke gevallen kan er afgeweken worden van de beslagvolgorde en kan er dus op verschillende inkomensonderdelen beslag liggen. Dit betekent dat, wanneer er op verschillende inkomens beslag ligt, er voor die verschillende inkomens een andere beslagvrije voet kan zijn vastgesteld. Wanneer er beslag ligt op meerdere inkomensbronnen kunnen er dus meerdere coördinerende deurwaarders zijn met wie de inwoner moet communiceren. Het is de taak van de inwoner om dit te controleren en de beslagleggers op de hoogte te brengen van elkaars beslag.

Welke rechten krijgt de inwoner?

De inwoner kan informatie aanleveren of vragen om een tussentijdse herberekening om zijn beslagvrije voet te wijzigen.

- **Herberekening van de vastgestelde beslagvrije voet**
De inwoner heeft bij controle van de gecommuniceerde beslagvrije voet de mogelijkheid om aanvullende informatie te verstrekken ten behoeve van de beslagvrije voet. Denk hierbij aan de situatie dat de informatie uit de UWV Polisadministratie niet actueel genoeg is en de inwoner zelf een meer actuele loonstrook aanlevert.
- **Tussentijdse herberekening**
De beslagleggende partij kan de beslagvrije voet opnieuw vaststellen indien deze bekend raakt met feiten of omstandigheden die van invloed kunnen zijn op de hoogte van de beslagvrije voet. Dit kan een signaal zijn van de inwoner maar ook van derden.
Er vindt in elk geval minimaal jaarlijks een herberekening van de beslagvrije voet plaats. Dit is vastgelegd in de wet.

Wordt de inwoner straks daadwerkelijk beter beschermd in het bestaansminimum?

De verwachting is dat de wetwijziging voor de meeste inwoners een positief effect teweegbrengt, omdat de inwoner geen informatie meer hoeft aan te leveren. De administratieve druk valt daarmee deels weg en de beslagvrije voet zal in een deel van de gevallen hoger wordt vastgesteld dan nu het geval is.

Er zijn echter ook een aantal kanttekeningen te maken bij de wetswijziging. Deze zijn uitgebreid te lezen in de bestuurlijke reacties van VNG en komen in het kort op het volgende neer:

- Geen samenhang implementatie brede schuldenaanpak
  - Een succesvolle implementatie van de vereenvoudiging van de beslagvrije voet nauw samen met de voorziene verbreding van het beslagregister.
- Geen breed coördinerende rol voor de coördinerend deurwaarder;
  - De CDW is enkel voor wat betreft de vaststelling van de beslagvrije voet het aanspreekpunt voor de schuldenaar en niet voor het gehele beslagproces. Dit biedt echter geen oplossing voor het – o.a. door de Ombudsman¹ – gesignaleerde probleem dat het door gebrek aan coördinatie bij de invorderaars het voor de inwoner in complexe situaties onduidelijk is wat hij moet doen en waar hij moet zijn. Daarnaast is onder de vereenvoudiging beslagvrije voet wetgeving geen verplichting tot warme overdracht tussen opvolgende coördinerende deurwaarders opgenomen.
- Het bestaansminimum wordt niet op alle vlakken geborgd;
  - De beslagvrije voet voor minima wordt 95% van het netto-inkomen inclusief vakantiebijslag, zodat deze groep inwoners ten alle tijden een afloscapaciteit hebben. Het kabinet wil hiermee het signaal afgeven dat financiële verplichtingen moeten worden nagekomen. In de memorie van toelichting wordt aangegeven dat hierbij wordt aangesloten bij het percentage dat de NVVK hanteert als minimale aflossingscapaciteit bij een (minnelijke) schuldregeling. De afloscapaciteit bij de minnelijke schuldregeling is echter substantieel anders dan de te hanteren afloscapaciteit bij de beslagvrije voet: de minnelijke schuldregeling is een vrijwillige regeling die in principe na drie jaar leidt tot finale kwijtschelding van de schuld, terwijl de 95% norm in de vereenvoudiging beslagvrije voet wetgeving geen eindige looptijd kent.
  - Door het ontbreken van het beslagregister en de rol van coördinerend deurwaarder per inkomensbron, kunnen beslagen en verrekeningen nog steeds langs elkaar heen gaan.
- De controlerende inwoner
  - De wet gaat uit van een hoge mate van zelfredzaamheid van de inwoner terwijl de praktijk heeft uitgewezen dat deze groep erg kwetsbaar is en het hebben van schulden ook stress en psychosociale problemen met zich meebrengt. De wet vraagt een actieve rol van deze groep. Een juist vastgestelde beslagvrije voet blijft dus in zekere mate afhankelijk van de activiteit van de inwoner.
- Het schuld ophogend effect van incasso- en executiekosten is niet op alle vlakken gewijzigd
  - Het onwenselijke effect van een deurwaarder die incasso- en verdeelkosten in rekening brengt, de zogenaamde u-bocht, is slechts ten dele opgelost. Vereenvoudigd derdenbeslag voor een preferente vordering na beslag voor een concurrente vordering door een deurwaarder brengt nog steeds verdeelkosten met zich mee, terwijl er in feite niet verdeeld hoeft te worden omdat de gehele afloscapaciteit zal worden benut ter aflossing van de preferente vordering.

---

¹ Nationale ombudsman, *invorderen vanuit het burgerperspectief: Onderzoek naar knelpunten die burgers ervaren bij het invorderen van schulden door de overheid*, 2019/005, 9 februari 2019

Applicatielandschap

Welke aanpassingen zijn nodig in het gemeentelijke applicatielandschap?

Gemeenten moeten kiezen of zij gebruik maken van een generiek webportaal of een system-to-system oplossing. Zowel het Inlichtingenbureau als Stichting Netwerk Gerechtsdeurwaarders bieden een system-to-system keteninterface aan. Daarnaast biedt het Inlichtingenbureau een generiek webportaal aan. VNG Realisatie heeft een [handreiking](#) gepubliceerd om gemeenten te helpen bij het maken van de techniekkeuze.

Welke afweging is er bij de keuze voor de system-to-system of het webportaal?

De keuze tussen deze oplossingen is afhankelijk van het aantal beslagen (volume en frequentie) per jaar. De verschillende invorderaars van gemeenten (belastingdomein, sociaal domein en overig) gebruiken verschillende applicaties en hebben een verschillend aantal beslagen per jaar. Daarom is het verstandig om per rol een keuze te maken.

De system-to-system oplossing is noodzakelijk voor organisaties die veel derdenbeslagen verwerken. Bij gebruik van het webportaal zullen de Burgerservicenummers handmatig moeten worden ingevoerd, wat foutgevoeliger is en het niet geschikt maakt voor het uitvoeren van een groot aantal loonbeslagen.

Het is daarnaast belangrijk om bij de softwareleverancier na te gaan of system-to-system tot de mogelijkheid behoort en welke rekentool (respectievelijk die van BKWI/Inlichtingenbureau of die van SNG) daarvoor gebruikt gaat worden. VNG Realisatie heeft een [handreiking](#) gepubliceerd om gemeenten te helpen bij het maken van de techniekkeuze.

Wat is het verschil tussen het webportaal en het burgerportaal?

Het webportaal is het portaal voor invorderaars en is gebouwd door het Inlichtingenbureau. Hierin is de bronbevraging naar de Polisadministratie en de BRP opgenomen en wordt de berekening voor de vaststelling van de BVV uitgevoerd.

Het burgerportaal is een website die inwoners kunnen benaderen om hun beslagvrije voet zelfstandig te berekenen met hun eigen gegevens (er is geen bronbevraging mogelijk). Daarnaast kunnen ze er terecht voor uitleg over de beslagvrije voet en de Wvbbv in het algemeen. Het burgerportaal is vrij toegankelijk en kan door iedereen worden gebruikt.

Wat moet er geregeld worden voor een system-to-system koppeling

Allereerst is het belangrijk om met uw softwareleverancier in gesprek te gaan om de mogelijkheden van de koppeling en het gebruik van de rekentool binnen uw procesapplicatie te bespreken.

Bijvoorbeeld of bulkverwerking mogelijk is, op welke wijze de output van de rekentool kan worden verwerkt en hoe de modelmededeling gevuld wordt.

Daarnaast is het van belang om te bepalen of met SNG of IB gekoppeld wordt, om de planning te bespreken en te beoordelen of er een tussentijdse oplossing nodig is als de wet op 1 januari ingaat en het systeem nog niet (volledig) klaar is voor gebruik. Daarnaast dienen enkele zaken rondom autorisatie geregeld te worden. De aanmelding voor de rekentool wordt in samenspraak met uw

leverancier en SNG danwel IB in gang gezet. In de [Handreiking Techniekkeuze](#) op onze website kunt u meer informatie vinden over de benodigde voorbereidingen.

Wat moet er geregeld worden voor aansluiting op het webportaal?

U kunt uw organisatie aanmelden bij het Inlichtingenbureau voor toegang tot het webportaal via het aanvraagformulier op deze pagina onder het kopje '[Aanmelden voor de bvv-tool via Word](#)'. Parallel hieraan dient u e-herkenning (niveau 3) voor de beheerder én de toekomstige gebruikers die invorderen voor het webportaal aan te vragen. Om gebruik te maken van het webportaal is een Gemnet of Diginetwerk aansluiting vereist. In de Handreiking Techniekkeuze op onze website kunt u hier meer informatie over vinden

Heeft de schuldhulpverlener ook toegang tot de rekentool?

In het kader van de gewijzigde Wet gemeentelijke schuldhulpverlening (Wgs) zal de schuldhulpverlener per 1 januari 2021 bij het plan van aanpak een berekening van de beslagvrije voet (BVV) moeten opnemen. In de Memorie van toelichting wordt gesproken over een ICT-tool die hiervoor gebruikt kan worden. Op dit moment heeft de schuldhulpverlener echter nog geen toegang tot de gemeentelijke rekentool (het webportaal). Het Ministerie van Sociale zaken en Werkgelegenheid (SZW) heeft het Inlichtingenbureau (IB) gevraagd een uitvoeringstoets uit te voeren om de rekenmodule BVV voor de schuldhulpverlener ter beschikking te stellen. Tot dat dit is gerealiseerd kunnen schuldhulpverleners de rekentool voor inwoners (het burgerportaal) gebruiken om de beslagvrije voet te berekenen. Het burgerportaal past dezelfde (uniforme) rekenregels toe maar maakt geen gebruik van bronbevragingen. Schuldhulpverleners kunnen de BRP raadplegen maar zijn voor de overige gegevens afhankelijk van de gegevens die de inwoner verstrekt.

Heeft de gemeente in de rol van inhoudingsplichtige toegang tot de rekentool?

Nee, de inhoudingsplichtige moet uitgaan van de beslagvrije voet zoals deze door de beslagleggende partij (of bij samenloop de coördinerend deurwaarder) is vastgesteld.

Mijn gemeente heeft alle beslagleggingstaken uitbesteed. Is het dan wel nodig om aan te sluiten op de rekentool?

Het is allereerst verstandig om goed te inventariseren of alle invorderingsrollen daadwerkelijk zijn uitbesteed, denk daarbij aan het sociaal domein/Participatiewet, gemeentebelastingen en invorderingen overig (zoals toeristen- en havenbelasting, leges etc.). Daarnaast is het van belang om de processen (van aanvraag tot communicatie en eventueel herberekening) goed in kaart te brengen en zorgvuldige afspraken te maken met de betrokken externe partijen. Indien hieruit blijkt dat de gemeente geen zelf invorderingstaken heeft, is er geen toegang nodig tot de rekentool. Wel blijven gemeenten uiteraard wel zelf verantwoordelijk voor het toepassen van de beslagvrije voet wanneer verrekend wordt op de bijstandsuitkering. Aansluiten op de rekentool is in dat geval niet nodig. Bij verrekenen wordt in principe de 5%-regeling toegepast en hoeft de BVV niet gecommuniceerd te worden via een modelmededeling.

Wij ontvangen als gemeente een verzoek van ons gerechtsdeurwaarderskantoor om een volmacht voor bevraging van de generieke voorziening te ondertekenen. Is dat nodig?

Nee, dit is niet nodig. Gerechtsdeurwaarders hebben bij opdracht zelfstandig toegang tot de BVV. Hierbij is de KBvG de verwerkersverantwoordelijke en de Gerechtsdeurwaarder de verwerker.

Moet ik een DPIA uitvoeren voor de Wvbbv? Zo ja zijn hier voorbeelden van?

De VNG publiceert een algemene effectbeoordeling. Gemeenten dienen vervolgens te toetsen of de eigen werkwijze erg afwijkt van hetgeen in de algemene effectbeoordeling wordt gesteld. In gevallen zal dit betekenen dat gemeenten zelf een (aanvullende) DPIA dienen uit te voeren.

De gemeente in de rol van derde-beslagene

Kan de gemeente in de rol van derde-beslagene de beslagvrije voet per 1 januari 2021 zelf op 95% van de geldende bijstandsnorm zetten?

Nee, de beslagleggende partij of de coördinerend deurwaarder (bij samenloop) is degene die de beslagvrije voet vaststelt. Het overgangsrecht, zoals opgenomen in artikel XXII, bepaalt dat indien voor de datum van inwerkingtreding beslag is gelegd, de door de deurwaarder volgens dat recht vastgestelde beslagvrije voet van toepassing blijft. De beslagleggende partij heeft 12 maanden de tijd om een nieuwe beslagvrije voet te berekenen voor beslagen die zijn gelegd onder de oude wetgeving. Hier is dus geen rol voor de derde-beslagene weggelegd. De gemeente kan de inwoner er uiteraard wel op attenderen dat de inwoner kan verzoeken om een herberekening van de beslagvrije voet op grond van de nieuwe wet.

Heeft de inkomensvrijlating invloed op de hoogte van de beslagvrije voet?

De coördinerend deurwaarder berekent de beslagvrije voet. Hierbij wordt geen rekening gehouden met de inkomensvrijlating. Al het inkomen boven de beslagvrije voet valt onder de afloscapaciteit c.q. komt toe aan de beslagleggende partij ten behoeve van de aflossing van schulden. De gemeente heeft als derde-beslagene dus geen invloed op het bepalen van de beslagvrije voet of de afloscapaciteit. Als derde-beslagene dien je je te houden aan de beslagvrije voet zoals vastgesteld door de coördinerend deurwaarder.

Heeft de nieuwe wet gevolgen voor de betaling van de vakantietoeslag?

De afloscapaciteit van bijstandsgerechtigden is door de 5%-regeling altijd 5% van het netto-inkomen inclusief vakantietoeslag. Als derde-beslagene kan de gemeente de afdracht aan de beslagleggende partij op twee manieren inrichten. De gemeente kan maandelijks 5% afdragen of de gemeente kan de reservering voor het vakantiegeld (dit is namelijk ook 5%) reserveren en dit bedrag één keer per jaar in mei afgedragen.

Vakantiebijslag wordt in lijn met jurisprudentie aangemerkt als nabetaling. Hiermee is het niet meer van belang of een persoon zijn vakantiebijslag verspreid over het jaar krijgt uitbetaald of op één moment in het jaar. Het moment van beslaglegging is bepalend voor welk deel van de vakantiebijslag de beslaglegger toekomt. Dus het opgebouwde vakantiegeld komt pas vanaf moment beslagleggen toe aan beslagleggende partij. Dit geldt bij maandelijks afdracht, maar ook bij jaarlijkse afdracht.

Voorbeeld: Als er vanaf 1 maart beslag wordt gelegd op een bijstandsuitkering en de gemeente kiest voor de jaarlijkse afdracht aan de deurwaarder, dan dient enkel het opgebouwde vakantiegeld over de maanden maart, april en mei te worden gereserveerd voor het beslag.

Welke invloed heeft de keuze tussen afdracht per maand of afdracht per jaar?

Wanneer gemeenten maandelijks afdragen, betekent dit dat gerechtsdeurwaarder maandelijks verdelen. Hiervoor mogen zij verdeelkosten in rekening brengen. Bij een jaarlijkse afdracht rekenen deurwaarders maar één keer verdeelkosten. Het is voor inwoners dus gunstiger wanneer gemeenten jaarlijks afdragen. Dan gaat er minder van hun afloscapaciteit naar kosten die gemaakt worden voor het verdelen van de opbrengst en blijft er meer over voor de aflossing van hun schuld.